І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 159. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1966 Ч. 159. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 26 серпня 1966 р.

В АМЕРИЦІ

ПРОВІДНИКИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ в цілій країні сумніваються в тому, що сенатор демократ Роберт Ф. Кеннеді є тепер популярніший від президента Джансона про що звітує Агенція Гелдупа, і про що журналісти запитували Президента на останній пресовій конференції. Голови Стейтових Демократичних Комітетів заявляють, що немає мови, щоб сенатор Роберт Кеннеді був найменований на демократичного кандидата на президента на Номінаційній Конвенції в 1968-му році.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ДЕБАТУЄ над урядовим законопроєктом про створення нового Департаменту Транспортових Справ який мав би об'єднувати справи, що відносяться до транспорту на землі, в повітрі і на воді. Є сильний натиск в тому напрямку щоб новий Департамент Транспорту не обіймав водного транспорту, але Уряд є проти цього, бо тоді й інші роди транспорту будуть вимагати, щоб вони мали свою власну адміністрацію і не належали до нового Департаменту. І демократи і республіканці в засаді підтримують цей проєкт але плянують внести до нього деякі поправки.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ — Конгрес Індустріяльних Організацій мають тепер 13,385,000. В двінадцятьох місяцях, це значить від липня 1965 до кінця червня 1966-го року число членів збільшилося на 921,000. Від липня 1964 до кінця червня 1965-го року число членів збільшилося на 403,000. В першій половині цього календарного року число членів АФП—КІО збільшилося вже на 347,000. Виконна Рада цієї найбільшої американської робітничої організації пояснює збільшення свого членства тим, що від 1963-го року почало збільшуватися число затруднених.

ДЖОРДЖ МІНІ ЗАЯВИВ, що ним очолювана робітнича організація ніколи не мирилася з цією думкою, що збільшення робітничих заробітків не може бути більше від 3.2 відсотка, чого домагається Рада Президентських Економічних Дорадників. Міні є головою Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій. Він заявив на пресовій конференції, що поважніше збільшення заробітних платень конечне, бо теперішні заробітки не є збалянсовані з цінами і з прибутками бізнесменів. Міні твердить, що тепер заіснувала „інфляція прибутків бізнесменів, а не інфляція робітничих платень".

В ЛИПНІ ЦЬОГО РОКУ ЗБІЛЬШИВСЯ імпорт ЗДА до нового рекорду, а експорт дещо зменшився, як про це повідомляє Департамент Торгівлі. В липні імпорт становив 24,911,000,000 дол. в річному відношенні, а експорт в тому самому відношенні виносив 28,834,000,000 дол., даючи надвишку експорту над імпортом 3,900,000,000 дол. Річне відношення дістаємо таким способом, що число з одного місяця множимо через 12. Експорт цієї країни в липні становив 2,460,000,000 дол., а в червні ц.р. він виносив 2.485.000.000 дол. Імпорт в липні ц.р. виносив 2,206,800,000 дол., а в червні він становив 2.114.000.000 дол.

У СВІТІ

ВЖЕ ТРЕТІЙ ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ЗРЕЗИГНУВАВ у спорі з міністром оборони Кай Уве фон Гасселем. Після того, як командант німецького летунства генерал Вернер Паніцкі публічно виступив проти назначеного військового міністра і зрікся свого становища, і те саме зробив генеральний інспектор збройних сил Західної Німеччини генерал Гайнц Треттнер, тепер зрікся командант третього військового дистрикту генерал Гюнтер Папе. Канцлер Людвіґ Ерґард підтримав міністра фон Гассена і призначив інших генералів на опорожнені становища.

ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ ВІЙСЬК ЗДА У В'ЄТНАМІ ГЕН. ВІЛЬЯМ ВЕСТМОРЛЕНД ЗАЯВИВ, що невинні цивільні жертви у Південному В'єтнамі внаслідку помилкових дій американських збройних сил, головно летунства, це велика і складна проблема. Від 1 липня ц. р. сталося таких 12 інцидентів, це збомбардовано приязні американцям оселі, внаслідку чого згинули 143 цивільні особи і 234 були ранені.

ІНДОНЕЗІЙСЬКІ СТУДЕНТИ, ЗОРГАНІЗОВАНІ В ТАК ЗВАНИХ „ФРОНТАХ ДІЇ", поставили президентові Сукарнові 48-годинний ультимат, щоб він відкликав свою заяву з 17-го цього місяця про потребу коаліції з комуністами, або зрікся свого становища. Дійсний голова уряду генерал Сугарто скликав на нараду високих старшин, дізнавшися про поважний наплив до столиці Індонезії, Джакарти різних комуністичних ватаг з центральної Джави, де комуністи мають найбільші впливи. У парляменті висловлено думку, щоб през. Сукарно вислав за кордон на „довше лікування".

СИРІЯ ПОВІДОМИЛА ОФІЦІЙНО Раду Безпеки Об'єднаних Націй, що у випадку дальших агресивних дій збоку Ізраїлю — Сирія вживатиме законних засобів самооборони. Ця заява є злагідненням недавної заяви Сирійського міністра закордонних справ, що Сирія надалі не буде взагалі звертатися у своїх спорах з Ізраїлем до Об'єднаних Націй, тільки вестиме проти Ізраїлю офензивні репресійні дії.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ВИСЛАВ НОВИЙ КОСМІЧНИЙ КОРАБЕЛЬ — „Луна 11", вагою 3.608 фунтів. Вказуючи на ту велику вагу „Луни 11" газети здогадуються, що той космічний корабель виінований подібними фотоапаратами, як американський „Орбітер", щоб уперше фотографувати місця на місяці, де міг би осісти кораблькакета — з людиною. Совєти не подають ніяких ближчих інформацій про „Луну 11".

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ ПРОГОЛОСИТЬ щойно 1 вересня ц. р. своє остаточне рішення, чи він знову кандидуватиме на те становище в ОН. Він поінформує про це спершу Раду Безпеки ОН, яка завжди пропонує кандидата на генерального секретаря тієї найвищої міжнародної установи, та подасть це до відома 117 членам Об'єднаних Націй. Кандидатуру У Танта кінчається 3 листопада ц. р. Його кандидатуру підтримують ЗДА, СССР, Британія, Франція і 61-членний азійсько-африканський бльок. Однак У Тант буцім-то не дуже квапиться залишатись дальше на почесному й високому становищі, що його тепер займає, бо він огірчений, що йому не вдалися всі його посередницькі спроби в справі замирення у В'єтнамі, та — крім того — він буцім-то хоче з родинних причин вернутися до рідної Бірми, з якої виїхав 10 років тому.

ЗДА з успіхом випробували космічний корабель із проєкту Аполло

Кейп Кеннеді, Флорида. — Аеронавтична і Космічна Адміністрація 25-го серпня із успіхом випустила космічний корабель із проєкту Аполло, який перед 1970-им роком має летіти до Місяця. Цей космічний корабель випущено за допомогою найсильнішої ракети - підсилювача Сатурн 1. Згідно з пляном космічний корабель мав перелетіти коло 18,000 миль, і він це зробив, впавши на Тихий океан на схід від Гавайських островів, де його виловили з води. Він летів 93 мінути. Ціллю цього неповного лету довкола Землі було випробувати, як астронавти зможуть приземлюватися під час летів довкола Землі, і пізніше під час повороту з Місяця. В листопаді або в грудні ц.р. в космічному кораблі Аполло мають відбути перший раз летіти довкола Землі три астронавти, щоб випробувати лет, який буде потрібний перед летом на Місяць. Перша проба з кабіною Аполло вдалася, і науковці вдоволені з цієї проби.

Конґресова Конференція прийняла законопроєкт про „безпечні" авта

Вашингтон. — 25-го серпня Конґресова Конференція, складена з сенаторів і конґресменів устійнила один текст законопроєкту про „безпечні" авта, узгідничши ті різниці, які були в проєктах, що їх прийняли були обидві Палати. Цей законопроєкт мають ще затвердити Сенат і Палата Репрезентантів в найближчому тижні, і тоді його вишлють до підпису Президентові. Президент має його підписати на окремій церемонії в Білому Домі, що відбудеться аж після Дня Праці. Згідно з цим законопроєктом приписи про безпечні авта будуть обов'язувати від 1-го січня 1968-го року. Вони будуть стандартові для всіх авт, автобусів і вантажних автомобілів та мотоциклів. Сенат прийняв цей проєкт 24-го червня, а Палата Репрезентантів 24-го серпня. Секретар Торгівлі має виготувати ці засади безпечних авт до 1-го січня 1967-го року. Ці засади мають бути 26 пунктів, які виготовила урядова агенція, і згідно з якими мають бути продуковані нові авта, які будуть купувати урядові агенції для свого вжитку.

Уряд обороняє свої осяги в ділянці перебудови міст

Вашингтон. — Президент Джансон заявив на пресовій конференції 24-го серпня, що зробить все, що тільки можна буде зробити, щоб із американських великих міст щезли міські нетри та щоб оздоровити міське життя у великих метрополіях. Президент заявив: „Цей Уряд зробив більше для перебудови міст, як якийнебудь інший Уряд в історії цієї країни". Президент підтвердив, що його Уряд видав більше фондів на віднову міст впродовж трьох років, ніж попередній Уряд покійного президента Джана Ф. Кеннеді. Ця заява Президента була відповіддю на недавню критику сенатора демократа з Ню Йорку — Роберта Ф. Кеннеді. Сенатор Роберт Кеннеді недавно критикував Уряд Джансона за те, що занедбує справу відбудови великих міст. Джансон підкреслив, що його Уряд видав два рази більше фондів на міську програму, як це зробили були Уряди президента Айзенгавера. Але Президент не виявив подробиць про те, що плянує видати його Уряд на міську програму в найближчих бюджетових роках. Нюйоркський посадник Ліндсей домагається для Ню Йорку суми $ 50-ох більйонів в найближчих десятьох роках а посадник Дітройту Джером Кевенa заявив, що ним очолюване місто вимагало б суми $15 більйонів в найближчих 10-ох роках.

В Манітобському Університеті проголошено вписи на виклади і вправи з українознавства

Вінніпеґ. — Манітобський університет у Вінніпеґу проголосив вписи на виклади й вправи з українознавства, як головного предмету студій для бакалаврських й маґістерських іспитів, в днях 12-19 вересня 1966. В новому академічному році передбачені такі курси з української мови й літератури: українська граматика (курс 52.91), композиція й література (курси 52.121 й 52.222), вступ до української літератури (курс 52.223), вищий курс української літератури (52.333) й сучасна українська література (52.334) — разом шість курсів із української мови й літератури. Крім цього в рамках славістики можна вивчати творчість Шевченка (курс 52.227), порівняльну граматику (52.226), історію літератури Київської Руси (52.441) та старо-слов'янську мову (52.440). Останні три курси включені в програму маґістерських іспитів. Всі згадані предмети студій повністю кредитовані для звичайних студентів. В склад викладачів Департаменту Славістики входять крім голови проф. Яр Рудницького та почесного професора Митр. Іларіона (д-ра Огієнка): проф. Яр Розумний, лектори: д-р Ол. Баран, д-р І. Тарнавецька та мґр. Г. Вібе. Для невписаних кандидатів передбачено іспити з української мови в половині квітня 1967 року. Манітобський університет — єдиний на американському континенті видає дипломи на основі однорозового іспиту кандидатів невписаних, на мові українській, російській й польській. Зголошення до цих іспитів треба вносити до кінця березня 1967 р.

Прощальний вечір Е. Козака відбудеться в Гантері

Гантер, Ню Йорк. — Тут в пансіоні „Ксеня" відбудеться в суботу, 27-го серпня, увечері закриття мальярської виставки мистця Едварда Козака — Еко. Впродовж довгих літніх місяців мистець Едвард Козак виставляв свої нові картини в розбудованій залі пансіону „Ксеня", що став осередком культурного і товариського життя українців в час вакацій. Виставка творів Ека мала великий успіх у публіки і критиків мистецтва. З нагоди закриття виставки творів цього найбільш видатного мистця-гумориста-мальяра відбудеться „Прощальний вечір Еко" з літературно - мистецькою програмою, що її виконають крім самого мистця, який відомий із своїх сатир і як редактор гумористичного журналу „Лис Микита", чільні популярні письменники-гумористи Іван Керницький Ікер і Микола Понеділок.

ЗДА БОРОНИТИМУТЬ МИР У СВІТІ НАВІТЬ БЕЗ ФОРМАЛЬНОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ — ЗАЯВИВ РАСК

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск заявив на сенатській слідчій Комісії в справах готовости, що хоч ЗДА мають міжнародні умови з різними зобов'язаннями з кругло 40 державами на всіх континентах світу, проте вони з одного боку перед ніким не зобов'язались до якої виразної уточненої акції, з другого — вони виступлять в обороні загроженого миру також там, де не мають формальних зобов'язань. Проте державний секретар відмовився уточнити своє твердження заявивши, що все залежить від розвитку подій у світі і що рішення будуть приймятись залежно від обставин. Дін Раск звернув увагу, що Обєднані Нації мають за своїм чартером також обов'язок дбати за мир у світі і що за час існування тієї установи вже багатократно вони були примушені активно виступати. З'єднані Держави не знають тепер, чи і наскільки Об'єднані Нації будуть потребувати активної участи Америки у здійсненні свого чартеру, але також її можливості не є виключені. З Державного Департаменту поінформовано згодом пресу, що державний секретар не мав на увазі таких запальних точок у світі, як Кашмір, Кіпр чи смуга Гази на Середньому Сході, але з'ясував засадниче становище Америки. Державний секретар, говорючи про потребу оборони „мира" не ставив точки над „і" чи воно означає потребу активно протидіяти всякій комуністичній агресії і чи „мир" загарантований в Европі — на базі совєтських завоювань і „статусу кво".

МекНамара признає значний зріст сили комуністів

Сайгон. — Секретар оборони Роберт МекНамара ствердив, що Північний В'єтнам настільки збільшив перекидування своїх регулярних військ до Південного В'єтнаму, що вони перевищують — хоч які великі — втрати комуністів. Таким чином комуністичні збройні сили, які в січні цього року нараховували 236.000 тепер зросли до 282.000, хоч впродовж того часу 32.000 комуністів було вбитих і 4300 дісталось до полону. Ці великі комуністичні втрати спонукали Північний В'єтнам підвищити число кругло 1.000 вояків регулярної армії, що прибували з півночі на південь кожного тижня в початках цього року, до 1.800 вояків. Очевидно, це свідчить про рішення Північного В'єтнаму продовжувати війну непослабленим темпом і примушує Америку збільшувати також свої збройні сили у В'єтнамі. Через те й війна у В'єтнамі загострюється, внаслідку чого в одному дні — в минулий четвер 25 серпня — американські літаки перевели 146 налетів проти Північного В'єтнаму, більшими з'єднаннями, як тільки один літак.

У Лондоні помер командант Варшавського повстання ген. Бор-Коморовський

Лондон. — В минулий четвер 25 ц. м. помер на 71 році життя на удар серця під час ловів недалеко Лондону польський політичний еміґрант, генерал Тадеуш Бор-Коморовський, колишній командант польської підпільно - революційної Армії Крайової за німецької окупації та командант повстання у Варшаві. З нагоди його смерти пригадується трагедія Варшави і всіх тих поляків, які орієнтувалися на Москву, як на свого союзника у боротьбі проти німців. 29-го липня 1944 року совєтські стежі підійшли до Висли від сходу, вступивши до передмістя Варшави по правому боці тієї ріки Праги. Совєтське радіо раз-у-раз закликало польське населення у Варшаві до повстання. Польська підпільна Армія Крайова вже довший час підготовлялась до повстання і стояла в контакті з бритійськими чинниками. Докладно о год. 5 попол. 1 серпня 1944 розпочалось повстання, в тій надії, що совєтські війська використають нагоду для приспішеного маршу на Варшаву та активно підтримають повстанців зброєю, вирядом, харчами. Однак большевики припинили остріблювання німецьких позицій з-поза Варшави і спокійно придивлялись, як німці, прочувивши від перших поразок, підтягли 4 змоторизовані дивізії під Варшаву й систематично бомбардували її, перетворюючи в одно велике румовище. Коли англійське командування вислало в допомогу варшавським повстанцям свої літаки — Совєти заборонили їм приземлитись на летовищі на Празі. Варшавське повстання тривало 63 дні. 2 жовтня 1944 Бор-Коморовський піддався, його посадили за пролом, звідкіль вийшов після розвалу Німеччини. У Варшавському повстанні згинуло 40.000 бойовиків з Армії Крайової і около 250.000 цивільних мешканців, з-посеред німців згинуло кругло 10.000 вояків, 9.000 було ранених, а 7.000 „пропали". Бор-Коморовський походив з Львівщини, високі військові школи скінчив у Парижі. Большевики називали його „авантюристом", бо він був антикомуністом.

Капіталістом можна стати і в Москві

Москва. — Не зважаючи на державну контролю і поліційний режим, спекулянти умудряються навіть у комуністичній Москві зробити мільйони. Як подає газета професійних спілок „Труд", перед московським судом відбувся процес проти дев'яти осіб, обвинувачених у зорганізованні цілої сітки продажу крадених по фабриках текстилів на чорному ринку. Головний обвинувачений 43-річний М. Рабіновіч, текстильний інженер, в одній із московських фабрик, почав своє діло ще перед двадцяти роками, обкрадаючи московську текстильну робітню, що затруднювала воєнних інвалідів. Скоро — як пише „Труд" — Москва стала замалою для Рабіновіча і він поширив свій ринок на інші міста, включно з Києвом і Харковом. За вкрадені і продані на чорному ринку товари Рабіновіч зложив собі поважну суму — понад один мільйон долярів, що їх улокував у золоті, державних бондах і інших вартісних речах. Вже від півтори року Рабіновіч укривався, змінюючи місце замешкання і ночуючи у готелях. Московський суд засудив Рабіновіча на розстріл, а його співтоваришів на кари в'язниці. Це нова хвиля боротьби з „економічними злочинами", що були основою понад 163 присудів на розстріл в роках 1962-1964, коли тодішній кремлівський диктатор Хрущов повів цю боротьбу із спекулянтами.

Цього року минає 750 років галицького королівства

„Галичина стала королівством в 1216 році, коли архиєпископ Остроґону коронував на доручення Папи Інокентія III мадярського короля Коломана королем Галичі" — так написано у старій історичній монографії українського історика Ісидора Шараневича, виданій у Львові 1833. Цей Коломан, що походив з лінії українських князів (один із його предків на угорському троні Коломан, який був королем до 1114 року, був одружений із дочкою великого київського князя Володимира Мономаха Евфимією) — король Угорщини і Галичини закінчив своє панування в 1221, коли Мстислав Удатний відбив у нього Галич, а його самого вислав у полон до Торчеська. Стім, бо в 1253 році Папа Інокентій ІУ прислав був короною нашому галицькому князеві Данилові, який і коронувався в тому році як виключно на короля Галичини і Дорогичині. Королями Галичини називали себе і наслідники Данила на галицькому троні, включно з Юрієм III Тройденовичем.

Катерина Штуль отримала першу нагороду на конкурсі СФУЖО

Вінніпеґ, Манітоба. — Вже сьомий раз Світова Федерація Українських Жіночих Організацій спонзорує літературний конкурс, що його фундатором являється радна міста Дітройту Маруся Бек. Сьомий конкурс мав темою гумореску чи також гумористичне оповідання. На засіданні 10-го червня жюрі цього конкурсу у складі: Ірина Книш, д-р Микита Мандрика і Евдокія Стахів розглянули 22 надіслані твори і признало першу нагороду у висоті 100.00 дол. Катерині Штуль з Парижу за гумористичне оповідання „Конкурсові страждання". Дві другі нагороди, по 50.00 дол. кожна, припали Іванні Савицькій - Мусій з Торонта за оповідання „Молода кров" і Ганні Черінь з Шикаґа за гумореску „Інспектор Мокрина". Жюрі визнало, що всі надіслані на конкурс твори мають літературну вартість та порішило з-поміж них вирізнити ще такі твори: „Котяча історія" Ярослави Острук з Філядельфії, „Майже наукова розвідка з історії і політики купання" Ольги Литвин з Олбані, „Вандзя і Гриць" Ірини Лупин з Шикаґо, „О, горе мені" Олександри Шпак з Іслінгтону й „Олімпочка" Емілії Кулик з Шикаґо.

Згоріла від грому українська церква в канадійському селі

Вінніпеґ. — Як повідомляє „Новий Шлях", за 27 серпня ц.р. із Ніпави в канадійській провінції Манітоба, у п'ятницю, 19-го серпня, в день св. Спаса, від грому згоріла одна з найкращих сільських церков Манітоби українська - католицька катедра — як її називає англомовна преса — в Мавитен Ровд. Церква згоріла — не дивлячися на те, що гасили її пожарні команди з Ніпави, Мінедози і Еріксону впродовж 3 годин. Збудував її в 1923-25 рр. відомий архітектор, — священик о. Ф. Ру, працею і коштами (18,000 дол.) українських поселенців тієї лісової околиці. Була вона прикрасою прерійних провінцій Канади. Від десятиліть — пише англомовна преса — сотки тисяч туристів відвідували дерев'яну церкву серед лісів і відома вона була не лише красою свого вигляду, а й своїм положенням. Церква була 120 стіп довга, 100 стіп широка і 128 стіп висока. Піддержувало її 40 дерев'яних колюмн, мала 17 дверей і 130 вікон. Один із монтреальських фірм в 1960 році оцінила її вартість на півмільйона долярів.

Провідники Українського Об'єднання Євангельсько-Баптистських Церков відвідали Союзівку

Стоять (від ліва до права): Володимир Квас, Степан Гавриш, пастор Йосиф Папроцький, Павло Бартків, д-р Ярослав Падох, д-р Лев Жабко-Потапович, ред. Антін Драган, Іван Пятковський, Петро Бартків, Іван Ващук, Данило Слободин.

Союзівка, Керґонксон, Н. Й. — В днях 11-12 серпня відвідали цю Оселю Українського Народного Союзу в Кетскилських горах члени проводу Українського Об'єднання Евангельсько - Баптистських Церков у ЗДА під проводом президента Об'єднання Павла Барткова. До складу делеґації, яка прибула на Союзівку в супроводі головного радного УНС й обласного організатора УНС Степана Гавриша, входили ще: д-р Лев Жабко-Потапович — заступник президента Об'єднання, Іван Пятковський — скарбник, Йосиф Папроцький — заступник скарбника та Петро Бартків — член Управи. Гостей вітали на Союзівці, ознайомлюючи їх з усіма її влаштуваннями й життям у ній, члени Головного Екзекутивного Уряду УНС — д-р Ярослав Падох — гол. секретар УНС, Іван Ващук — гол. контролер та гол. редактор „Свободи" А. Драган, як також управителі Союзівки пп. Данило Слободин та Володимир Квас.

● **За останнім совєтським розпорядком** — багато крамниць у Москві будуть зачинені в понеділок, почавши від 4 вересня ц.р. До цього часу більшість крамниць зачиняли в понеділок. Харчові крамниці були й надалі будуть відчинені сім днів у тижні. В неділю будуть відчинені також кіоски з газетами, крамниці з квітами і ресторани.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Знову де Голль

Французький президент Шарль де Голль є проблемою сам собою. Бо коли, за великим словником Вебстера, одною з дефініцій слова „проблема" є „кожне питання, яке породжує сумніви, непевність і труднощі" — то це якраз стосується де Голля. Ніхто, включно з політичними коментаторами паризьких часописів та членами французького парляменту, ба навіть дуже часто включно з членами французького уряду, не знає, яке саме становище займе де Голль у своєму найближчому виступі в будь-котрій важливій справі, і коли він це зробить. Він створив систему, в якій тільки в останній хвилині безпосередньо заінтересовані чужі держави, також союзники Франції, довідуються про рішення де Голля, які докорінно змінюють ситуацію. Так сталося у справі французького „вета" щодо прийняття Британії до Спільного Господарського Ринку в січні 1963 р., так було і є щодо конфлікту з рештою членів тієї господарської організації в справі її політичної єдности, так сталося при виступленні Франції з об'єднаних збройних сил Атлантійського пакту (НАТО) та виданенні з Франції їх головної кватири і всіх американських баз та військ. Де Голль має величезну заслугу у врятуванні Франції від партійницької анархії в 1958 році, але водночас він, зберігши Францію формально, як республіку, фактично завернув французьку систему до часів Людвика XIV з його окресленням: „Франція — це я".

Отакі сумніви й острах перед можливими новими прикрими несподіванками виринули знову 25-го ц.м., коли Шарль де Голль вибрався у далеку двотижневу подорож. Очевидно, якщо французький президент хоче відвідати останню посілість, яку ще має Франція в Африці, Сомалі, сусідню з Сомалі Етіопію чи французькі заморські посілості Каледонії за тисячу миль від Австралії, чи Гваделюпу в Західній Індії, то такі відвідини кожному зрозумілі й виправдані. Але чому президент Франції з усього азійського континенту, поприй їй летітиме з Африки до Океанії, вибрав саме столицю Камбоджі для своєї зупинки — справа сумнівна і тривожна.

Річ у тім, що Камбоджа — найближчий сусід В'єтнаму, а її диктатор, князь Нородом Шіганук зірвав минулого року дипломатичні взаємини з З'єднаними Державами і раз-у-раз голосно на всі лади таврує американську політику. Шіганук перебрав від комуністів фразеологію про „американських імперіялістів", всупереч своїм словесним запереченням насправді толерує використовування території Камбоджі комуністичними партизанами та регулярними військами з Північного В'єтнаму для війни проти легального режиму в Південному В'єтнамі, а в затяжному спорі з Південним В'єтнамом щодо уточнення з ним кордону заявляє, що в цій справі підпише відповідний договір з комуністичним повстанським Фронтом Національного Визволення.

Отож існує оправдана причина побоюватись, що де Голль використає терен Пномпенгу ,столиці Камбоджі, як трибуну для публічного критикування політики Америки супроти всього азійського Півдня, зокрема супроти В'єтнаму. Відомо, що настороження де Голля супроти Америки датується від часу творення другого бойового фронту в останній світовій війні, коли то головна кватира ген. Айзенгавера не радилася з де Голлем щодо операцій у Північній Африці, в Італії та щодо висадку у Франції в червні 1944 року. Почуття образи в де Голля поглибилося в лютому 1945 року, коли його не запрошено на конференцію в Ялті. Відомо теж, що опозиція де Голля проти участи ЗДА в обороні Південного В'єтнаму має головно психологічне підгрунтя: чому Америка має виграти війну проти комуністів у В'єтнамі, коли Франція програла були її? Але, без уваги на всі ці персонально — чуттєві спонуки, фактом є, що таврування Францією де Голля політики ЗДА приносить Америці поважну шкоду, підриваючи її престиж в очах невтральних та скріплюючи політичну позицію ворогів. І тому новий критичний виступ де Голля у Камбоджі був би болючим ударом морально - політичного характеру і діяв би по тій самій лінії, по якій йдуть зусилля комуністів: підривати мораль американського вояка на в'єтнамському фронті.

Все ж існує надія, що державний розум де Голля переможе і він обмежиться переконуванням Шіганука, щоб той був мировим посередником, а також стримається від усяких таких критичних завваг, як стримався під час свого перебування в Москві. Це вийшло б на користь самої Франції, дальша майбутність якої залежить теж від того, щоб над світом не висіла постійно комуністична загроза — хоч як її тепер легковажить де Голль

ЯК ЗАТРИМАТИ ЕКОНОМІЧНИЙ БАЛЯНС?

Урядова статистика подає два прикрі явища в економіці ЗДА: з одного боку ціни на біржі обнижуються, а з другого ціни на продукти щоденного вжитку постійно зростають. На нюйоркській біржі обсервуємо від деякого часу постійну й систематичну знижку. Такий самий спад завважується у мешканево - будівельному і навіть в автомобільному промислі. Моделі авт 1966 року не розійшлися, і понад один мільйон автомашин випуску цього року займають місце на складах продавців, ще вже очікують на нові моделі 1967 року. Клопоти, що їх виявляє статистика в цих трьох основних ділянках американського господарства, примушують турбуватись майбутнім економіки взагалі. Насувається питання: чи постійний ріст в економіці впродовж шістьох останніх років мусить припинитись і започаткувати нову рецесію?

Якщо думка про рецесію непокоїть більше бизнесменів, то ріст цін на товари першої потреби заторкує всіх громадян. Кожний працівник, кожна домашня господиня знають і відчувають, що ціни на товари першої потреби зростають. Сама урядова статистика про це точно говорить. Кошти прохарчування в липні — згідно з цією статистикою — дійшли в 1966 році найвищої точки і тим самим визначають цей рік як найбільш інфляційний в останньому десятиріччі. Статистика каже, що для закупу товарів, які в 1959 р. коштували 10 доларів, потрібне тепер 11.33 дол. Найбільше зросли ціни на транспортацію, як також на лікарську опіку. Самі ціни на харчі виявляють звишку 3.1 відсотка у порівнянні з цінами на харчі в попередньому році.

Зріст цін на товари першої потреби, значить піднесення коштів прожитку, починає турбувати не тільки американського громадянина, який за свої заробленні гроші не може купити всього того, що міг купити рік тому, але також турбує Уряд. Уряд не мав успіху у своїх намаганнях стримати інфляцію за допомогою усталеної норми платень і цін. Минулого тижня у своїх виступах під час поїздки по північно-східніх стейтах Президент заявляв, що інфляція, якщо вона йтиме далі, загрожуватиме добробутові цієї країни. Дальша інфляційна знижка, — казав він, — примусить Уряд вживати рішучих заходів, якщо робітничі спілки і промисл не зуміють виявити самодисципліни у вимаганні більших платень і визначуванні вищих цін.

Робітничі спілки не погоджуються з визначеним Урядом нормуванням підвишки платень. Вже страйк комунікаційних працівників у Ню Йорку вимагав невдовголення спілок господарською політикою Уряду. Нюйоркський страйк міг закінчитися тільки тоді, коли робітникам забезпечено підвишку далеко більшу, ніж це дозволяє відсоток, приписаний Господарською Дорадчою Комісією Президента для втримання балянсу в економіці. Так само останній страйк механіків авіяційних компаній закінчився підвишкою платень, що далеко переступає рівень, запланований урядом.

Зрозуміла річ, успіх членів одної спілки дає нагоду іншим спілкам вимагати підвищення платень. Остання звишка цін на сталь, правдоподібно, викличе незабаром домагання підвишки платень для робітників сталеварень. Ріст цін означає ріст коштів продукції, що викликає підвишку цін на товари. Така ситуація загрожує постійною інфляцією.

Що може зробити уряд у такій ситуації?

Ріст цін і платень викликає потребу підвищення податків, а це спричинить недостачу грошей на індустріяльні позички. Але контролю грошей не можна повністю відверroutи інфляції. Про це знає Уряд і тому не спішиться з новими 'податками, хоч сам має тепер збільшені видатки і потребує більше грошей. З кожним місяцем Уряд змушений витрачати більше грошей на війну у В'єтнамі. Обраховують, що ця війна коштує ЗДА 1.5 до 2 більйонів доларів місячно. Недомагає також справа коштів космічних програм. Все це вказує за захитання балансу в американській економіці. Ця непевність, як твердять економісти, є анатемою для інвесторів.

На ділі економіка ЗДА в загальному розвивається, але інфляція, що її зумовлюють високі видатки Уряду, головно на війну, постійно загрожує економіці. Фінансові експерти передбачають, що обмеження восених видатків приведе до малої рецесії. Відомо, що Президент де Голль почав вимагати покриття в золоті за американські доляри. Якщо таку саму вимогу поставлять інші закордонні банки, які мають американські доляри, тоді долярові загрожує поважна криза. Упадок доляра — означав би заломання світової економіки.

В обличчі небезпеки американський Уряд мусітиме діяти. Є дві можливості для рятування доляра, а разом з тим і цілої економіки: поступове збільшення податків або контроля руху доляра, це значить обмеження його вивозу і контроля цін та платень. Якщо війна у В'єтнамі триватиме далі, контроля буде майже конечною. Уряд мусить установити господарський балянс. Загально громадяни вимагають, щоб Уряд обмежив свої видатки. Але ці видатки не можуть бути зменшені. Кошти війни ростуть, і вже тепер Конгрес стоїть перед ухвалою підвищення видатків на 10 більйонів доларів в 1967 році. Не може Уряд ігнорувати видатків і на допомогу, головно на потреби великих американських міст де існування „нетрів" викликає постійні демонстрації і заворушення. Всі ці видатки мають однього платника і є ним американський громадянин, який мусить не тільки платити збільшені кошти прожитку, але також покривати кошти війни.

Восени мають відбутися вибори, і тому Уряд не бажає вживати драстичних заходів, щоб рятувати економіку і запобігати дальшій інфляції. Але після виборів він буде змушений знайти баланс у господарському житті країни, иласти видатки країни рівномірно на всіх громадян через підвищення податків і ввести гострішу контролю над рухами доляра, стисліше регулювати ціни і платні. Може треба буде навіть на той зумовлений війною перехідний час застосувати контрольовану економіку.

Т.

І. Л.

СОВЄТСЬКА ПРЕСОВА АҐЕНЦІЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

АПН — це початкові букви совєтського Агентства Пресових Новостей для країн вільного світу. Уряд СССР намагається розбудувати свою пресову службу в усьому світі. Оце недавно засновано філію совєтської пресової аґенції також у Швайцарії.

АПН назовні мала б бути однією з існуючих міжнародних пресових аґенцій, але своїм завданням вона основно відрізняється від них. Вона була створена у лютому 1961 р., щоб деякою мірою відтяжити державну аґенцію ТАСС. На відміну від ТАСС'у — „Новости" фактично подають не інформації, а готові коментарі, тобто готову оцінку — опінію, чи пак урядовий совєтський погляд. За совєтською діялектикою це називається: „зміцнення взаєморозуміння, довір'я і дружби між народами через інформацію".

У статуті АПН зазначено, що ця пресова аґенція не є урядовим органом, яким є ТАСС, і тому совєтський уряд не бере на себе жадної відповідальности за можливі помилки в роботі цієї аґенції. Це — примітивний викрут совєтської влади, бо, як відомо, в СССР не може існувати жадної організації чи установи без нагляду партії і уряду. Диктатура КПСС не толерує жадної опозиції. Зрештою, це відпекування совєтського уряду від будь-якої відповідальности за діяння АПН заперечує факт, що всі публікації „Новостей" є урядовим виданням, що їх поширюють за кордоном совєтські дипломатичні місії.

Через рік після заснування АПН у самій лише московській її централі працювало понад 1,200 урядовців. У міжчасі це число зросло до 2.000 осіб, а за кордоном „Новости" утримують понад 1,000 співробітників - кореспондентів.

АПН не тільки продає свої „оброблені" новини. Ця пресова аґенція стала найбільшою вербувально - пропагандивною аґентурою у світі, що розповсюджує совєтську пропаганду по всіх країнах світу. Про розмір її діяльности свідчить факт, що вже протягом першого року свого існування вона постачила коло 50 тисяч різних статтей та інших матеріялів для 2,000 періодиків у 90 країнах.

У 9-ох відділах „Новостей" кожного дня перекладають пересічно 500 сторінок російського тексту. Зредаґований матеріял у формі статтей і бюлетенів передають інформаційні відділи совєтських посольств кругло 80 країнам. Ці інформаційні відділи існують при всіх совєтських посольствах.

Інформаційні відділи совєтських посольств — це фактичні закордонні представництва АПН — чи пак „Новостей". Від багатьох років ці інформаційні відділи совєтських посольств видають різні журнали, як, наприклад, "Soviet Life" у ЗДА, "Soviet Weekly" у Великобританії, "Soviet Land" в Індії. До 1961 р. ці публікації появлялися від імени інформаційних відділів відповідних совєтських посольств, а після 1961 р. — вже від „Новостей".

„Новости" видають два рази денно совєтський огляд преси розміром 40 сторінок, тритижневі додатки, фахову тижневу службу під назвою: "Science and Engineering" і "Culture and Art", двотижневик "Sport" і т.д. Від 1964 р. діє видавництво, яке випускає переважно різні брошури. Є також фотографічна служба. Від 1964 р. існує відділ телевізії, що продукує реклямові фільми.

„Новости" виходять мовами російською, англійською, французькою та еспанською. Для німецьких видань існує у Відні окремий інформаційний відділ, який розпоряджає одною з найбільших друкарень Австрії „Гльобус" — Акційна Спілка, що формально є в посіданні австрійської комуністичної партії.

Ол. Соколишин

Ню Йорк говорить про ікону о. Агапія Гончаренка

Нюйоркська преса принесла недавно вістку про те, що грецька православна церква святих Константина й Олени переноситься з Бронксу до Квінсу. При тій нагоді в підвалі цієї церкви знайдено ікону Божої Матері в золотій рамі, святих Константина й Олени в срібній рамі та образ стрункого монаха з написом кирилицею по обох боках: „Св. препод. Платон". Цей напис ніхто не міг відчитати, і вирішено, що на іконі змальовано св. Антонія з Теб.

Парафіянка цієї церкви пані Джорджія Стефанакос довідалася від своєї приятельки - грекині, одруженої з українцем в Джерзі Ситі, що о. Агапій Гончаренко, який прибув до ЗДА 101 рік тому і відправляв для греків перші Богослуження, міг ту ікону привезти з собою. Вона звернулася в тій справі до ред. Зенона Снилика, який вислав їй книжку про о. А. Гончаренка в англійській мові проф. Ф. Луцева і повідомив мене, що той образ буде виставлений під час першої польової Служби Божої в Квінсі.

Цікавлячись о. А. Гончаренком, я взяв участь в тім Богослуженні, на яке зібралися кількасот людей, представники преси, радіо та телевізії. Придивляючись до ікони, я відчитав напис і звернув грекам увагу на те, що це не російська мова, а церковно - слов'янська. На запити кореспондента „Ню Йорк Таймсу" п. Едварда Б. Фіске я пояснив, що кириличний альфабет, якого вживають в змодернізованому вигляді східні слов'яни, в тому числі українці, білоруси і москалі, був створений греками Кирилом та Методієм і що Русь - Україна прийняла християнство від греків з Візантії майже 1000 років тому.

Греки казали, що перші православні Богослуження правив їм в Ню Йорку 1865 року українець козак-священик Агапій Гончаренко, який мав грецьке підданство. На їхню думку, він цю ікону привіз із собою, а виїжджаючи до Каліфорнії, залишив її тут. Змальовану на тій іконі особу вони прийняли за св. Антонія з Теб. Трудно було їх переконати, що це не св. Антоній, проте, кореспондент „Дейлі Нюз" подав у своїй газеті, що це таки св. Антоній.

У 14-му томі Біографічного Словника, виданого в С. Петербурзі 1896-1918 рр. та перевиданого фотографічним способом Краусом в Ню Йорку 1962 р., знайшов я дані про 13-ох Платонів. На стор. 42-60 подано життєпис Платона, світське ім'я якого було Микола Іванович Городецький; народж. 1803 р., він був Митрополитом Київським та Галицьким, а також був Архимандритом Києво - Печерської Успенської Лаври; помер у Києві 1891 р. і там похований.

У споминах о. А. Гончаренка читаємо, що в 1853 р. він перебував у Києво-Печерській Лаврі, де митрополит Филарет призначив його своїм книгодержцем, а в 1857 р. вислав його до атенської посольської церкви як ієродиякона. В тім році митрополит Филарет помер. Ще за життя о. А. Гончаренка в Києві 4 лютого 1882 р. Платона призначено Митрополитом Київським і Галицьким, і мабуть тому о. А. Гончаренко набув ту ікону, бо він все тужив за Україною, зокрема за золотоверхим Києвом та його перлиною Києво-Печерською Лаврою. Але це лиш здогади. Ікона зображує митр. Платона в чорних ризах, у каптурі, з великою сивою бородою, в руці він тримає грамоту, писану кирилицею. Ризи мають довкола кириличні написи, а єпітрахіль теж з написом та з трьома трираменними хрестами. По одному боці стоїть церковця з банею та трираменним хрестом, а по другому велике дерево. Підпису автора на іконі немає і тому тільки з написів та будови церкви фахівці можуть устійнити, який то Платон змальований на іконі. Не є він, на мою думку, святим, бо інакше мусів би мати авреолю, а не чернечий каптур.

● **В Ізраїлі**, при розкопуванні руїн одного дому з другого сторіччя знайдено закопану під одним різбленим ступнем мідяну урну, в якій було 8.000 срібних і 2.000 інших металевих монет. Вартість тієї знахідки обраховано на 80.00 дол. Ці розкопи переводить Гебрейський університет з Єрусалиму, затруднюючи безробітних з недалекого містечка.

З НАШИХ БУДНІВ

„ЛИЧКО, ЯК ПАПІРЧИК"

Недавно на політичному перелазі в клюбі „Лиса Микити" зійшла розмова на таку поважну тему, як різні моди, смаки й людські уподобання на тлі епохи. Один добродій, що навіть у барі носить протисонячні окуляри, почав метикувати, чому це тепер красний пол так тотально печеться на сонці й приподібнюється до чорної раси, коли, скажемо, півсторіччя тому, в днях юности згаданого добродія, першим атрибутом краси дівочої було сніжнобіле личко, з легеньким, природним або й штучним, рум'янцем.

— Я кажу — „личко", — підкреслив добродій у чорних окулярах, — бо за моїх часів, прошу панів, жіноцтво ще не експлуатувало інших своїх чарів так яскраво, як тепер це робить... От, моя покійна бабуня, пригадую, ще ходила купатись до річки з парасолькою в руці і в піжамі, довгій по самі кістки!

Не сягаючи пам'яттю в таку древню епоху, я сам, наприклад, пригадую собі, як за моїх школярських часів співали у Львові пісеньку: „Ірчик, Ірчик, в тебе личко, як папірчик". Значить, шоколядові русалки, що так милували наше око на всіх пляжах і над усіми басейнами під час цих вакацій, — не були тоді в моді. Як до нашого пароха, о. Йосифа Зацерковного, приїжджали, бувало, на вакації гості зі Львова, то пані й панянки завжди ховалися в затінок, „щоб не псувати собі цери", а коли йшли на прохід, то обов'язково в ширококрисих капелюхах і з парасольками.

Та що тут говорити про панянок зі Львова, коли й сільські дівчата старалися якомога уникати гарячих, сонячних поцілунків (як сказав би поет). Тільки ж вони, бідолашки, мали ту проблему, що не могли йти в поле жати чи снопи в'язати чи сіно громадити в капелюшках і з парасольками, а лихі хустинки на головах не давали їм великого захисту проти сонця в жарку, літню днину. Так само не мали вони в їхньому туалетному арсеналі всяких-присяких мил, мастил і смаровил, щоб зберігати й консервувати свіжість і сніжнобілість цери... Але давали собі раду в інший — природній і домашній, так би мовити, спосіб.

Пригадую собі, як то мої молодші сестри в жнива, коли поставала найбільша загроза для їх краси, — завжди так штудорували, щоб зорганізувати собі десь, на боці, тобто заховати від маминих очей гладущик сироватки, — такої юшки, що залишається після відціджения сиру. Сироватку, звичайно, мішали до корму пацятам, мої ж дорогі сестриці вживали її потайки замість миґдальового олійку, для рятування цери: ввечері, перед сном, змивали собі нею лиця, щоб на роботі, в полі, „сонце дуже не чіпалося". Обкрадаючи пацят з їхніх кальорій — зберігали „личка, як папірчик". (Рум'янці домальовували потім червоним папером з цикорії „Франка"...)

Простіть, дорогі сестроньки в Рідним Краю, і не згадуйте лихом, що по стільких роках, які ділять нас від нашої весняної молодости, я зраджую ваші дівоцькі секрети, та й ще в такий публічний спосіб!

ІКЕР

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(62)

Промовляє Андрусь Басараб:

— „Нічого нам тепер і думати про те, щоби поступати з нашими підприсмцями так, як досі! Наша війна з багачами щойно зачалася, але ще зовсім не скінчилася. Це досі, то був тільки жарт, тепер нас чекає правдива, велика, гаряча битва!"

В словах Андруся було стільки сили, стільки жару і завзяття, що всі мимоволі ззирнулися на нього.

— Так, тепер і нам треба показати, що й підприємці зачасно сміються з нас, що Борислав, то таки ми, робучі люди! Тепер ми побачили, що добрим способом з ними воювати годі, стрібуємо ж не так!" (Х, 318).

Треба пригадати, що автор в своєму творі хотів показати „нових людей при роботі" і представити „не фант, а, так сказати, представити у розвитку те, що тепер існує в зароді". (Лист до О. Рошкевичівни). О. Білецький пише, що ця повість „в цілому витримана в реалістичній манері", (ст. 270). В дійсності воно не погоджується з тим, що про це написав сам Франко, який у своєму творі випереджував факти і представляв те, що мало бути, а не те, що вже було.

Друга Франкова повість про Борислав — це немов продовження „Боа Констріктора". Тут головним героєм збоку капіталістів є відомий нам Герман Гольдкремер із своїм сином-ідіотом Готлібом і жінкою Рифкою. Його конкурентом є Леон Гаммершляґ, яким зачинається повість, і який грає більшу ролю в цій повісті як Германів противник в „Боа Констріктор" — Іцко Цанщмерц.

І робітництво в цій другій повісті вже не сезонові і тимчасові ріпники - селяни, які хочуть заробляти в Бориславі поправити собі селянські позиції. Франко писав М. Павликові 30-го грудня 1879 р., що нове повість, в якій буде доведена історія Борислава, до великого пожару, „після котрого уряд вмішався більше в бориславські діла, і відносини уладились інакше". (Т. Франко, ст. 44). Велика пожежа була в Бориславі в 1873-му році. Деякі робітники ще згадують про селянське життя, але вони вже не мріють про поворот на село, щоб поліпшити своє господарство. Бориславські робітники в цій повісті поступово усвідомлюють, що настали інші часи, інші умови, і в цих умовах шукають нових форм боротьби. Робітники зорганізували перший страйк, і його виграли. Працедавці погодилися платити вкладки до робітничої допомогової каси, але прислужники капіталістів Мортко вже першої ночі викрав цю касу, і тоді працедавці притиснули робітників, негайно знизивши їм заробітну платню.

— А щоб ви знали, казали власники копалень, дурні, як з нами воювати! А де ваша каса, га? Ви гадали, що ми ні з цього, ні з того, будемо вам касу складати? Постійте трохи, випчихайтеся! Борислав, то ми! І ми тепер сміємося з вас!

Ми вже бачили, як на це зареагували робітники, вирішивши підпалити Борислав, та показати „підприємцям, що вони зачасно сміються з них".

Робітники вже не такі пияки, як в перших бориславських оповіданнях І. Франка і в повісті „Боа Констріктор". На перше місце між ними вибивається згадуваний вже Бенедьо Синиця, син міського робітника з Дрогобича, який знає дещо про робітничі організації. Він намовляє членів примітивної організації, так званих „побратимів", які закарбовують на палиці злочини працедавців супроти робітництва і чекають, не знаючи коли і яким способом помститися на них. Так зорганізували касу взаємної допомоги, яка уможливила зорганізувати страйк.

О. Білецький називає Б. Синицю „втіленням зародженої клясової свідомости". Та Бенедьо не є „образом вождя, породженого масою, бо йому не вистачає тієї сили, яку мають брати Басараби, виразники стихійного протесту пригноблених. „Чиста справа вимагає чистих рук!" вигукує Бенедьо, дізнавшись про те, що для поповнення робітничої каси Сень Басараб і Прийдеволя пограбували одного з працедавців. Він не відходить від „побратимів", які готують підпал, але перестає бути їх керівником". (ст. 271)."

Про робітників - мулярів у Дрогобичі автор написав, що вони „не зносилися з ніякими робітниками з більших міст, хіба з мулярами з Стрия та Самбора, так само ні в чім несвідущими, як і вони. Вони не знали нічого про великий зріст робітницької спільноти та взаємности в других країнах, не знали про те, як робітники стають до купи та організуються до великої боротьби з багатирством та всякою кривдою народною, до боротьби за свій заробіток, за обезпечення своїх жінок і дітей, своєї старости і своїх вдів і сиріт. Не знали дрогобицькі мулярі й про великий зріст робітницької думки на Заході Европи, ані про змагання робітників усіх країв до її осущення. Всього того вони не знали, а прецінь однакові обставини, однакова хвиля часу зробила те, що та сама думка, те саме змагання почало неясно проявлятися й між ними". (Х, Б. 75).

ВІСТІ З РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ

Найновіші відвідувачі України оповідають, що столиця Західньої України Львів на перший погляд туриста з Америки виглядає немов українське місто. В дійсності Львів є далі русифікований, що наглядно заобсервували ті туристи, які вже вдруге побували в Україні. Зауважується більше товару по крамницях, але сумні, понурі й винуждені лиця мешканців Львова й цілої України говорять самі за себе, що український нарід терпить нужду під московським пануванням. Хоч мінімальні заробітки по містах, то нарід дає собі якось раду, але населення сіл важко страждає під новою кріпацькою системою Москви. Селяни повбирані майже в лахміття. Ті, що мають кревних в Америці і отримують від них поміч, живуть краще.

Церкви постійно перемінюють в магазини. Атеїстична пропоганда не зупиняється. Коли в відпустовому селі Зарваниця большевики замкнули церкву, нарід почав збиратися кожної неділі й свята біля чудотворної каплиці, до якої перед війною рік-річно з далеких сторін Галичини люди відбували прощі. Крім місцевих, майже всі поворотці з заслання, повертаючи домів, вступали до цієї каплиці й дякували Матінці Божій за рятунок. Вони часто видовбували на мурі свої прізвища та скільки років перебували на засланню. На стінах каплиці призбиралося доволі підписів, і це мабуть спонукало большевиків до того, що одної ночі каплицю висадили динамітом в повітря, джерело, з якого текла вода засипали камінням і обляли смердячою рідиною. Вкоротці вода очистилася і нарід й по сьогоднішний день кожного свята збирається біля чудотворного джерела і без священика заносить мольби до Всевишнього. Священики, які не перейшли на православ'я, крадькома відправляють Служби Божі, хрестять дітей, задержуючи нарід при своїй вірі. Майже не знайдете св'ященика, який не відбув би заслання. Становище священиків, як і всіх інших колишніх політичних в'язнів, є незавидне. Всі вони стали другорядними громадянами, яких принимають тільки на найгіршу працю.

За Хрущова нарід майже голодував і виглядало, що прийде до якогось економічного краху, — та зміна принесла деякі економічні полегші. На ринку з'явилося більше товару. Впершу чергу харчів, коли владу перебрали Косиґін і Брежнєв.

Нарід вірить в зміну, і ця віра тримає його при житті. Коли Україна переходила майже подібну руїну в 18-му ст., то по Україні ходили кобзарі, які оспівували минуле України й віщували майбутнє. Тепер нарід творить патріотичні колядки й пісні, яких співють при різних оказіях. Ось приклад цієї творчости:

Ой нема Тараса,
Славного Кобзаря,
Щоб збудив Україну
До нового життя!...

На погибіль ворога
Руки си подаймо.
Ще не вмерла Україна! —
Разом заспіваймо.

Або колядка:
Христос родився
В місті Вифлеємі в стаєнці.
Нині веселяться не всі українці.
Заграють сурми, затрублять труби в слушний час
Підемо до бою, Боже Великий,
Рятуй нас;

Колишня пропаганда проти капіталістичної Америки втихла, бо навіть партійні не вірять в цю забріханість. Навіть по селах можна почути від правлячих комуністів, вперш у чергу насланих на Україну з Москви, що в Америці життя багато краще, але вони сподіваються, що за 20 років їм вдасться Америку дігнати. Присадибні землі, якими „обдарував" Хрущов сільське населення, частинно поправило прохарчування селян.

Коли наш Кардинал Йосиф був звільнений після 18-ти річного перебування на засланню, то преса мовчала про виїзд нашого Первоєрарха до Риму, але радіовисильні передали цю вістку. Чому було так — не знати.

Звільнення Кардинала мало великий вплив на всіх мешканців України.

Постійно наша преса згадує про русифікаційний процес, про те спустошення, що Москва задає Україні.

Відвідувачі України зауважують, що московському росіфікаційному плянові допомагають вперш у чергу національні меншини міст України. На керівні становища не беруть українців, але москалів, чи інші національностеві меншини, які є найкращими виконавцями колонізаційної політики Москви.

На терені ЗДА є модне переконування один одного, що, мовляв, большевицька окупаційна влада на Україні злібералізувалася, що тепер не так, як було 20 років тому за Сталіна. Зайшли зміни в тактиці. Людей не ловлять як собак, і не вивозять в товарових вагонах на Сибір, мабуть тому, що тепер економічні умовини кращі на Сибіру, як в Західній Україні. Численні колишні політичні в'язні, які відбули кількадесятьрічні кари заслання повернулися домів і натрапивши на труднощі з працею, силою факту змушені повертати то в Караґанду, Воркуту чи Казахстан. „Ню Йорк Таймс" твердить, що найбільше число, що залишають Сибір, це колишні мешканці України.

Один турист у Львові довідався, що зникають деякі львов'яни без сліду. Його перестерегли, щоб не виходив вечорами на вулиці Львова. Чим пояснити сучасне зникання деяких визначних громадян Львова, під час мирного, а не воєнного життя — не знати.

Роман С. Голіят

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ В МІННЕСОТІ

14 серпня українська громада стейту Міннесота відбула свій Український День в найкращому парку міста Міннеаполіс — Міннегага.

Все сприяло нашому Дневі. День чудовий, не гарячий. Крізь напівзахмарене небо соняшні промені не разили очей, а приємно розсіювали теплінь, заохочуючи до перебування в парку. На свято прибуло понад дві тисячі людей. Серед них були гості з Небраски, Монтени, Норт Дакоти, Шикаґо й Канади.

В парку приваблювала численну кількість глядачів гра наших футболістів з Рочестерським клюбом копаного м'яча, з якої хазяїни вийшли переможцями. Вабила всіх виставка народного мистецтва (вишивки, кераміка, ляльки, дитячі книжки) пані Марії Процай, книжки різної тематики видані на еміґрації — д-р Сергій Єрмоленко (власність панства Єрмоленків), періодика і українські значки проф. Миколи Дербуша, значки з українською тематикою, видані в різних країнах — пан Роберт Елліот, українські гроші — збірка д-ра А. А. Г Грановського, українські різдвяні і великодні картки — збірка з пожертв проф. М. Дербуша, о. прот. М Антохія, о. С. Дороша і інж В Єрмолена.

Біля виставкових столів скупчувалися ще довго після закінчення офіційної частини програми Українського Дня. Цікаво, що перед мапою України затримувалися найдовше. Приємно було пояснювати і показувати місцевості тим, чиї батьки приїхали до Америки 50-60 років тому. Молодь останньої еміґрації також цікавилася мапою і показували один одному, де народилися їхні батьки.

Кореспонденти і фотографи телевізійних стацій і часописів крутилися між публікою, роблячи знимки, які два дні після Українського Дня прикрашали цілі сторінки місцевих часописів. Не бракувало й аматорів.

Телевізійні стації ч. 4-5 у вечірніх новинах подавали вістку про Український День, особливо відмічаючи молодь, називаючи її „українсько - американською будучністю", бо вона плекає традиції своїх батьків не лише в піснях, танцях, строях, але і в мові. Кореспондент „Арґус'а запитав мене, як ми досягаємо того, що наші діти вільно говорять по-українськи. Я йому відповіла, що цьому сприяють родина, школа при кожній парафії і українські молодечі організації. Він був захоплений такою гарною організаційною сіткою. Цікавими були числа про економічне положення України серед европейських країн і серед інших республік СССР, які гарно виконав проф. М. Михалевич.

Головним промовцем на Українському Дні був сенатор П. Юзик з Канади, який прибув з своєю дружиною на запрошення управи УККА. Часописи докладно зупинялися на його промові, в якій він підкреслив своє українське походження. Виступали стейтові і місцеві політики, а також сенатор Вольтер Мондале, конгресмен Кларк Мек Ґреґор і Доналд Фрезер, президент Ситі — радний Глен Олсон. виступала королева Східньої частини міста Марія Свінціцька, — українка з парафії св. Константина. Вона в цьому році закінчила каледж, одержала ступінь бакалавра і буде вчити в елементарній школі. Часопис „Арґус" присвятив їй цілу сторінку, підкреслюючи її українське походження. Популяризацію Українського Дня спричинила пресова конференція, улаштована спеціяльно для сенатора П. Юзика, і оголошення через радіостації на протязі чотирьох днів.

Спів дитячого хору під керівництвом інж. Євгена Карп'яка викликав захоплення гостей. Хор виконав два гимни — американський і український і низку українських пісень; був виступ Мандолінової оркестри під керівництвом Олега Левицького, — молодого і здібного та відданого своїй праці студента теології. Були продукції Танцювальної групи „Черемош" під керівництвом Петра Королевича і МУН-а (Ананія Кушніра). На закінчення співав хор „Дніпро" під батутою Миколи Бриня. Програму вели Роберт Панчишин і Ярослав Корсунський — представлені головою УККА д-р М. Козаком. Молитву на початку програми читав о. шамбелян Степан Кнапп, на закінчення о. прот. Андрій Кість.

І так потроху все більше і більше українська громада в Твин - Ситі завойовує собі належне місце серед інших національних громад в стейті.

Прес. реф. УККА
В. Єрмоленко

День Пластунки на Вовчій Тропі

В суботу і неділю, 16-го і 17-го липня тут, на „Вовчій Тропі" в Іст Четґемі, Н. Й. відбувся традиційний День Пластунки" під час якого учасниці таборів юначок і новачок, під проводом своїх командантaок, ст. пл. Аді Бойдуник і ст. пл. Ліди Підгородецької виконали різного роду покази для родичів і гостей.

Рано вже почали приїжджати родичі і гості, і до полудня було вже понад 140 авт та понад 400 гостей. В полудне бунчужна ст. пл. Зеня Смішкевич відкрила День Пластунки, писар ст. пл. Ірина Ірина Демидович відчитала святочний наказ в приявності голови Крайової Пластової Старшини, пл. сен. Юрія Ференцевича, Крайової командантки, Пластунок, пл сен. Ольги Кузьмович, та господарського референта КПС і адміністратора оселі пл. сен. Ярослава Бойдуника. По відкриттю були відвідини таборів, а потім табір новачок почав виводити гагілки.

Зараз по цій точці табір юначок перейшов із свого табору на „Вовчій Поляні" на долину, на спортовий майдан ім. Гетьмана Івана Мазепи, де переведено показову руханку, впоряд, і показ таборової і пластової вправности, себто скорости в розбиттю шатер, будованню полевої кухні і куховарства і збірки. Це зроблено в формі конкуренції між шатрами юначок.

О годині 8.30 вечором, по знесенню прапорів, відбувся новацький вогник з деклямаціями, співами, скечами, тощо. В 9.30 зійшлися юначки на місце ватри, де вже чекали родичі і гості. Перша частина ватри була присвячена Іванові Франкові в його Ювілейний рік. Незвичайно гарний був монтаж із збірки поезій Івана Франка, „Мій Ізмараґд", від якої названо табір Ізмараґдом. Згодом перейшли на веселу ватру, якою провадив ст. пл. Ромко Раковський. Ватра до пізньої пори тривала і дуже тяжко було всім відірватися від теплої і приємної атмосфери, яка панує все на пластових ватрах, але зорі вже давно перестали світити, і піснями закрито ватру.

Раненько в неділю почали нові авта приїжджали на оселю, і до Служби Божої вже було понад 500 осіб Службу Божу відправив таборовий капелян, о. Юрій Менцінський. По Богослуженні відбулася дефіляда обох таборів, які начислювали по 150 учасниць з булавами. Перед трибуною, на якій були члени КПС і представники станиць, як також адміністрація оселі пл. сен. Бойдуник, Юзенів, і Триш. В неділю по полудні відбулися змагання в плаванню і скоках зі скочні, і перше місце в цім змагу здобула юначка Ляля Величківська. Вечором почали роз'їжджатися родичі і гості, а табори вернули до нормальних своїх зайнять.

Ю. К. В.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в середу, 24-го серпня 1966 року
невадійно упокоїлася в Бозі
на 24-му році життя

бл. п.
АЛЕКСАНДРА М. СТАРУХ

студентка Темпл Університету у Філядельфії.
ПАРАСТАС був відправлений в п'ятницю, 26-го серпня 1966 року.
ПОХОРОН відбудеться в суботу, 27-го серпня 1966 року о год. 11-ій перед полуднем з похоронного заведення Гасина при 4244 Old York Rd., у Філядельфії до Церкви Царя Христа при 1627 W. Cayuga St., Філядельфія, відтак на Український Католицький Цвинтар на Факс Чейсі.

Горем прибиті:
о. МИКОЛА — батько
СОФІЯ — мати
ОКСАНА — сестра з доньками ТЕРЕСОЮ і АННОЮ
ЛЬОНГИН — брат
ТЕОФІЛЬ – брат з дружиною АРЕСТИДОЮ і дочкою АНАСТАСІЄЮ

В пам'ять Дорогого нам
бл. п. д-ра ОЛЕКСИ ГАРАСИМОВА
складаємо 20.00 долярів на НТШ
а Родині Покійного висловлюємо наші щирі співчуття.
Евгенія ЮРКІВ з Родиною
Лідія і Михайло БЕЛЕНДЮК

В першу болючу Річницю (31 серпня) смерти
нашого Незабутнього, Дорогого Мужа, Батька і Дідуся
бл. п. МАТВІЯ ЧОЛІЯ
складаю 10 долярів
на Український Католицький Університет у Римі.
Марія ЧОЛІЙ

Відбувся вечір творчости Василя Симоненка у Сиднеї

Сидней, Австралія. — Вечір, присвячений творчості Василя Симоненка, влаштував молодечий відділ сіднейського Союзу Українок. Вечір відбувся в клюбовій залі в суботу 25 червня. На вечорі, що стягнув більше сотні присутніх був також гість з Мельбурну — письменник Дмитро Нитченко, що наступного дня виступив із доповіддю про українську книжку в минулому й сучасному.

Вечір складався з доповіді про життя й творчість Василя Симоненка та читання його поезій. Доповідь зробила Галя Яськевич, яка цікавиться українською літературою на батьківщині, зокрема творчістю поетів-шестидесятників (М. Вінграновський, Л. Костенко, І. Драч, Є. Гуцало та інші). Доповідь була ілюстрована уривками з поезій та „Щоденника" Симоненка. Читали поезії наші кращі сіднейські читці: Клава Фольц, М. Свідерський, В. Кравченко та Т. Базалицька.

Присутні на вечорі почули більше десятка поезій В. Симоненка, серед них кращі, сильніші його речі: „Задивляюсь у твої зіниці". „Є тисячі доріг", „Курдському братові", „Некролог кукурудзяному качанові" та інші.

Більшість прочитаних поезій — заборонені, як і „Щоденник", в Україні.

ПІДВОДНИЙ ЕКІПАЖ „ДІПСТАР — 4,000"

Новий тип підводного екіпажу „Діпстар — 4,000", який має досліджувати дно океанів: морську акустику, біологію та геологію океанів. Залога цього екіпажу складається з трьох осіб. Він може занурюватися до 4,000 стіп. „Діпстар — 4,000" є на Пацифіку недалеко Сан Дієго в Каліфорнії.

30-ліття Організації Оборони Лемківщини

Незавидна доля Українців-Лемків, розкинених по чужих і непривітних землях Польщі, і загроза їх денаціоналізації наказує лемкам в Америці й Канаді щораз тісніше гуртуватися в рямцях Організації Оборони Лемківщини і зорганізовано нести моральну і матеріяльну поміч вигнаним землякам, які повертаються на рідну Лемківщину. Організація уважає також за свій обов'язок дбати про культурні надбання, створені муравлиною працею і потом цілих поколінь на Лемківщині. Ці надбання помагали розбудовувати своїми жертвами лемки з Америки й Канади і вони в 1936 р. створили Організацію Оборони Лемківщини, щоб цю поміч нести зорганізовано, і рівночасно національно освідомлювати деякі збаламучені кола своїх земляків.

Цього року минає 30 років від заснування цієї організації. Цей ювілей відмічують лемки дводенною товариською Зустріччю, що відбудеоься в днях 10-11 вересня на Оселі Укр. Робітничого Союзу в Ґлен Спей. Зустріч відкриє голова ООЛ Юліян Котляр, а ювілейну доповідь виголосить бідівничий організації з передвоєнних років, — проф. д-р Михайло Дудра.

Це вже шоста з черги Зустріч, що відбувається кожного року в іншому місті. Як і попередні, так і цьогорічна буде без сумніву вдалою, бо приїзд заповідають численні гурти лемків навіть з далеких околиць, включно з Канадою.

Завершенням ювілейного року буде поява друком повного видання творів лемківського пета Богдана Антонича, що його фінансує Організація Оборони Лемківщини.

I. C.

Короткі вісті

• У Конґо починається шкільний рік 15 вересня ц. р. У тамошніх школах працюють 1.200 бельгійських вчителів, які здебільша перебувають на феріях в Европі. Вони не певні, чи повернуться до своїх конґолійських шкіл з уваги на загострені бельгійсько-конґолійські взаємини.

• В столиці Родезії Селсбері в Африці арештовано трьох чорних автохтонів під закидом, що вони вкинули 12-го ц. м. бомбу в одну місцеву каварню, внаслідку чого сім осіб були поважно поранені. Арештованих судитимуть і їм грозить кара смерти. В Родезії існує система расової сеґреґації і на цьому тлі є там напружена атмосфера.